

tsiivist. tsfo 27/10.2.1982

11

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

Röykkiöiden kaivaus 1981

Eero Ahtela

S i s ä l l y s l u e t t e l o

	sivu
Johdanto	2
Kaivauspaikan esittely	3
Röykkiöalueen sijainti ja topografia	4
Kaivaustekniikka	4
Röykkiö VIII	5
Röykkiö IX	7
Röykkiö X	9
Röykkiö XI	10
Röykkiö XII	10
Röykkiö XIII	11
Röykkiö XIV	12
Koekuopat	12
Yhteenvedo	13
Luettelo kartoista	14
Luettelo negatiiveista	16
Luettelo diapositiiveista	18
Kopio peruskartasta 1133 01 NÄSTI painettu 1968 Helsinki	19
Yleiskartta Nästinristin röykkiöalueesta 1:500 A 2	20
Kartat röykkiöstä VIII 1:20 ja 1:50 A 2, A 3	21-28
Kartat röykkiöstä IX 1:20 ja 1:50 A 2, A 3	29-33
Kartat röykkiöstä X 1:20 ja 1:50 A 3	34-37
Kartat röykkiöstä XI 1:20 ja 1:50 A 3	38-41
Kartat röykkiöstä XII 1:20 ja 1:50 A 3, A 4	42-45
Kartat röykkiöstä XIII 1:20 ja 1:50 A 3, A 4	46-49
Kartta röykkiöstä XIV 1:50 A 4	50
Kuvataulut	51-55

JOHDANTO

Laitilan Kotjalan Nästinristissä sijaitsee laaja kivikautinen asuinpaikka-alue sekä useita hautaröykkiöitä. Röykkiöt löysi Anna-Liisa Hirviluoto v. 1955 inventoidessaan aluetta. Ensimmäiset kivikautiset löydöt Nästinrististä löysi autoilija Hannu Kuisma v. 1969 hiekanajon yhteydessä. Vuonna 1970 suoritti Mirja Miettinen paikalla kaivauksen. V. 1970-76 aluetta ovat inventoineet A-L. Hirviluoto ja Mirja Miettinen. V. 1975 suoritti Leena Söyrinki-Harmo paikalla koekaivauksen. V. 1979 suoritti Lea Väkeväinen kaivauksen Esko Marttilan omistamalla maalla. Vuonna 1980 Lea Väkeväinen jatkoi kaivauksia Esko Marttilan maalla sekä suoritti kaivauksia Tosti Marttilan sekä Hannu Kuisman ja Jouko Lemmetin omistamilla maa-alueilla. Samana vuonna Anna-Liisa Hirviluoto ja Mirja Miettinen tutkivat Hannu Kuisman ja Jouko Lemmetin maalla röykkiöt I-VII.

Kesällä 1981 sain museoviraston esihistorian toimistolta määräyksen tutkia Esko Marttilan maalla sijaitsevat röykkiöt VIII-XIV. Kaivaukset suoritettiin ajalla 30.6.- 13.8.1981. Tutkimukset rahoitti opetusministeriö. Kartanpiirtäjänä toimi fil. yo. Mika Hakkarainen. Kaivajia oli 5.

Helsingissä 14.12.1981

Eero Ahtela

Eero Ahtela

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

Röykkiöiden VIII-XIV tutkimus 1981

Kylä: Kotjala

Maanomistaja: Esko Marttila

Peruskartta 1133 01 NÄSTI, painettu 1968, Helsinki

Kaivausalueen koordinaatit: x = 4493

y = 4508

z = n. 46 m y.m.p.

Röykkiöistä tulleet löydöt: KM 21169:1-241

Aikaisemmat löydöt: KM 18114:1-8, 18261:1-^{2-7,8}~~1973~~, 18295:1-71, 18296:1-3, 18310:1-16, 18311:1-7, 18313:1-10, 18314, 18315:1-20, 18346:1-80, 18347:1-125, 18370:1-4, 18372:1-5, 19514:1-5, 6-29, 19697:1-2, 19698:1-4, 19665:1-60, 19850:1-33, 20147:1-8, 9-29, 30-40, 41-66, 77-88, 89-93, 106-115, 20148:1-43, 20491, 20492:1-10, 18, 20606:1-1972, 20902:1-6171, 6172-6204, 6205-6248, 6249-6269.

Ks. Mirja Miettisen koekaivaus Nikulan maalla 1970, Leena Söyrinki-Harmon koekaivaus 1975, Anna-Liisa Hirviluodon ja Mirja Miettisen yleiskatsaus Laitilan Nästinrististä, Lea Väkeväisen kaivauskertomus Laitila Kotjala Nästinristi 1979, Lea Väkeväisen kaivauskertomus Laitila Kotjala Nästinristi 1980.

Sivut 19-50 ovat kertomukseen liittyviä karttoja.

Sivut 51-55 ovat kuvatauluja, joissa on valokuvat negatiiveistä ff. 53993-53996, 54002-54003, 54009-54015, 54018-54020, 54025, 54027, 54029.

Diapositiivit nrot 5170-5192.

Luettelo kartoista, valokuvista ja diapositiiveista ja kertomuksen lopussa s. 16-18.

Diar. 8.9.1981

Röykkiöalueen sijainti ja topografia

Nästinristin röykkiöalue sijaitsee Laitilan kunnan Kotjalan kylässä, Laitilan kirkolta n. 11 km kaakkoon Turku-Rauma valtatiehen länsipuolella (kartta s. 19). Röykkiöalue sijaitsee Lea Väkeväisen v. 1979, 1980 ja 1981 kaivausalueiden A ja B lounaispuolella olevalla mäellä, jossa maasto on ehjää mäntyvaltaista kangasmaastoa. Anna-Liisa Hirvikuodon ja Mirja Miettisen v. 1980 tutkimat röykkiöt II-VII sijaitsevat v. 1981 röykkiökaivausalueesta etelään. Röykkiöalueen pohjois- ja länsipuolella on suuri hiekkakuoppa, johon on rakennettu motocross-rata (kartat s. 19, 20).

Kaivaustekniikka

Röykkiöiden kaivaus v. 1981 aloitettiin vetämällä 3 peruslinjaa, joihin sidottiin röykkiöiden VIII-XIV kaivausalueet. Aluksi vedettiin koillinen-lounas-suuntainen peruslinja 1, joka koordinoitiin Lea Väkeväisen v. 1980 kaivauksen koeojan VIII reunalinjaan 424-548/956. Peruslinjaa 1 jatkettiin pisteeseen 394/956, josta lähtien vedettiin peruslinjaa 1 vastaan kohtisuorassa oleva peruslinja 2, 394/956-1008. Linjan päätepisteestä 394/1008 vedettiin peruslinjan 1 suuntainen peruslinja 3, 342-394/1008. Linjat paalutettiin 4 m välein. V. 1981 röykkiökaivausalue koordinoitiin Lea Väkeväisen v. 1979, 1980 ja 1981 kaivauksilla käytettyyn koordinaatistoon.

Jokaisen röykkiön alue paalutettiin 2 x 2 metrin suuruisiin ruutuihin. Mittaus suoritettiin aina ruudun länsikulmassa olleesta paalusta. Lähtöpisteinä oli peruslinjan 1 paalu 394/956. Ruudut merkittiin parillisilla numeroilla siten, että koordinaatisto pieneni kaakkoon ja lounaaseen.

Kaivausalueella käytettiin kahta kiintopistettä. Kiintopiste I, jonka perusteella vaaittiin röykkiöt VIII, IX ja X, sijaitsi 10 m röykkiöstä VIII lounaaseen olleessa kannossa. Kiintopisteen lukema

oli 132 ja korkeus 46.36 m y.m.p. Kiintopiste II, jonka perusteella vaaettiin rökkiöt XI-XIV, sijaitsi 10 m rökkiöstä XIII luoteeseen, tien vieressä olevassa maakivessä. Kiintopisteen lukema oli 115 ja korkeus 46.32 m y.m.p. (kartta s. 20). Korkeudet kiintopisteille siirrettiin vanhan Turku-Rauma maantien varrella sijaitsevasta valtakunnallisesta kiintopisteestä nro 51, jonka korkeus merenpinnasta on 45.12 m (kartta s. 19).

Rökkiöt kaivettiin lapiolla ja pelkalla. Tutkiminen suoritettiin kivi-kerroksittain. Rökkiöt VIII ja IX tutkittiin kahtena puoliskona, muut rökkiöt kokonaisina. Kerroksista piirrettiin kartat mittakaavaan 1:50 (kartat s. 23-24, 31-32, 36, 40, 44, 48, 50) ja valokuvattiin tornin avulla (kuvataulut s. 51, 52, 54, 55, kuvat nro 1, 2, 3 sekä 7-11). Erikoiskartat rökkiöistä VIII ja IX sekä profiilikartat piirrettiin mittakaavaan 1:20 (kartat s. 25-28, 33, 37, 41, 45, 49). Yleiskartta rökkiöalueesta piirrettiin mittakaavaan 1:500 (kartta s. 20). Yleiskartta Laitilan Nästinristin eri vuosien kaivauksista mittakaavassa 1:1000 on Anne Vikkulan v. 1981 kaivauskertomuksessa.

Rökkiö VIII

Rökkiö VIII sijaitsi 20 m länteen Lea Väkeväisen vuoden 1980 kaivauksen koeojan VIII lounaispäästä ja 20 m pohjoiseen v. 1980 tutkittusta rökkiöstä IV, aivan Esko Marttilan omistaman tontin rajan tuntumassa (kartta s. 20). Rökkiö oli pohja-alaltaan pyöreähkö ja kooltaan n. 10 x 10 m. Se oli itään viettävässä loivahkossa rinteessä siten, että sen itäpuolella maanpinta oli länsipuoleen verrattuna n. metrin alempana (kartta s. 21). Kiveys rökkiössä ei ollut yhtenäinen, sillä keskiosassa oli kaksi n. 1 m² suuruista kivetöntä kuopannetta (kartta s. 22). On ilmeistä, että kivet näistä kohdista oli siirretty rökkiön pohjois- ja koillisosan kiveyksen päälle, sillä tällä alueella kiveys oli muuta rökkiötä selvästi korkeampi (kartta s. 25, kuvataulu s. 51, kuva 1, diapositiivit nro 5170-71).

Röykkiön kaivausalueeksi määrättiin ruudut 396-406/962-972, yhteensä 144 m² (kartta s. 21). Pintavaaituksen jälkeen vedettiin röykkiön yli ristikkäin linjat A-B, 398-408/966 sekä C-D, 402/962-972. Linjat vaaittiin 25 cm välein. Profiili piirrettiin linjan A-B kohdalta (kartat s. 22, 25, kuvataulu s. 53, kuvat 4, 5 ja 6, diapositiivit nro 5174-79).

Varsinainen röykkiökiveys oli kahdessa kerroksessa lukuunottamatta em. pohjois- ja koillisosaa, jossa kiveystä oli kolme kerrosta. Kiveys koostui pääasiassa 20-40 cm:n läpimittaisista kivistä. Joukossa oli myös muita suurempia läpimitaltaan lähes metrin suuruisia kiviä. Kerrosten välissä ja kivien lomassa oli soraa, paikoitellen runsaasti (kartta s. 23, kuvataulu s. 51, kuva 1). Kivikerrosten alta paljastui röykkiön alan suuruinen soran ja kivien sekainen kumpare ruutujen 398-404/964-972 alueella. Kumpareen alueelta kolmatta kerrosta kaivettaessa paljastui n. 5 cm kumpareen pinnan alta läikittäin mustanruskeata humuksensekaista maata. Nämä läikät ilmaisivat alkuperäisen maanpinnan tason. Tästä kerroksesta tuli ruutujen 400/964-966 väliseltä alueelta sekä ruudusta 402/966 palanutta puuta (kartta s. 24). Em. tapauksessa palanut puuaines oli peräisin n. 20 cm leveästä puukappaleesta. Hiilistä otettiin näytteet 1 ja 2 (KM 21169:240 ja 241).

Neljännessä kerroksessa röykkiön pohjoispuoliskon ruuduista 400-404/968-970 paljastui 4,5 x 2,5 metrin suuruinen ja 10-15 cm paksuinen koillinen-lounas-suuntainen punamulta-alue, jossa punamultaa oli levitetty paikoin runsaastikin maahan kivien lomiin (kartat s. 24, 26-28, kuvataulu s. 52, kuva 3, diapositiivit nro 5180-82).

Lisäksi pieniä punamultaläikkiä oli ruuduissa 400/970 ja 402/970. Punamulta-alueiden alla oli koskematon soran ja kivien sekainen maa. Röykkiön pohja tarkastettiin kauttaaltaan lapiolla kaivaen sekä otettiin pohjavaaitus (kartta s. 21).

Kaivausalueelta tulivat löydöt KM 21169:1-122. Ensimmäisestä kerroksesta löytyi kvartsi- ja porfyriitti-iskoksia, 21169:1-9. Toisesta

kerroksesta löytyi ruudusta 400/964 hiotun kiviesineen katkelma ja kiviesine, 21169:14 ja 15. Ruuduista 402/966 ja 402/970 löytyi hioinkivi, 21169:26 ja 46. Kerroksesta löytyi lisäksi 26 pyörökiveä ja katkelmaa sekä kvartsi- ja profyriitti-iskoksia. Toisen kerroksen löydöt 21169:10-50. Kolmannen kerroksen löydöissä, 21169:51-107 oli useita hiottujen kiviesineiden katkelmia. Ruudusta 400/964 löytyi reikäkiven teelmä, 21169:51. Ruudusta 400/966 löytyi liuskerenkaan katkelma, 21169:61, jonka toinen pää on hiottu teräväksi. Ruudusta 398/968 tuli hiotun kivikirveen teräkatkelma, 21169:73. Ruudusta 402/968 löytyi porfyriitista tehty pikkutaltoa, 21169:79 sekä 2 koristamatonta saviastian palaa, 21169:81. Edelleen kiviesineiden katkelmia tuli ruuduista 402/964, 402/966 ja 404/968, 21169:55, 66 ja 87. Hiekkakivisiä hioimia ja niiden katkelmia löytyi ruuduista 400/966, 402/968 ja 404/972, 21169:62, 82 ja 107. Lisäksi 3. kerroksesta tuli 32 pyörökiveä ja 3 pyörökiven katkelmaa, 2 pii-iskosta sekä kvartsi-iskoksia 1,6 kg ja profyriitti-iskoksia 8,7 kg.

Neljännessä kerroksessa löytöjen, 21169:108-122, määrä oli selvästi edellistä kerrosta vähäisempi. Löydöt keskittyivät punamulta-alueelle ja sen läheisyyteen. Ruudusta 402/968 tuli 2 koristamatonta saviastian palaa, 21169:117. Ruudusta 404/968 löytyi hioinkivi. Lisäksi kerroksesta löytyi 2 pyörökiveä sekä kvartsi- ja profyriitti-iskoksia.

Kaikkiaan röykkiön VIII kaivausalueelta löytyi 63 pyörökiveä ja pyörökiven katkelmaa sekä kvartsi-iskoksia n. 2,2 kg ja profyriitti-iskoksia n. 16,8 kg. Mitään selvästi ajoittavia löytöjä röykkiöstä ei tullut.

Röykkiö IX

Röykkiö IX sijaitsi n. 15 m pohjoiseen röykkiöstä VIII (kartta s. 20). Röykkiö oli pohjamuodoltaan pyöreähkö ja kooltaan n. 8 x 7 m.

Ulkomuodoltaan röykkiö oli matalahko. Kiveys ei ollut yhtenäinen. Etenkin röykkiön pohjoispuoliskossa oli useita kivettömiä alueita (kartta s. 30). Röykkiö sijaitsi loivasti itään viettävässä maastossa siten, että sen itäpuolella maanpinta oli n. puoli metriä länsipuolta alempana (kartta s. 29, diapositiivi nro 5172-73).

Kaivausalueeksi määrättiin ruudut 408-414/982-990, 406/984-987, yhteensä 90 m² (kartta s. 29). Pintavaaituksen jälkeen (kartta s. 29) vedettiin röykkiön yli ristikkäin linjat A-B, 408-416/985 sekä C-D, 412/980-990. Linjat vaaitiin 25 cm välein (kartta s. 30). Profiili piirrettiin linja A-B kohdalta (kartta s. 33, diapositiivi nro 5184).

Varsinainen kiveys röykkiössä oli kahdessa kerroksessa. Kiveys koostui pääasiassa 20-40 cm:n läpimittaisista kivistä. Joukossa oli myös joitakin poikkileikkaukseltaan lähes metrin suuruisia kiviä (kartta s. 31, kuvataulu s. 54, kuva 7). Kerrosten välissä ja kivien lomassa oli tummanruskeaksi värjäytynyttä soraa. Toisessa kerroksessa ruudun 412/986 pohjoisosassa oli 30 x 20 cm suuruinen ja n. 3 cm paksu punamultaläikkä. Välittömästi toisen kivikerroksen alla oli paikoittain läikkinä mustanruskeata humusmaata, joka ilmeisesti on alkuperäinen maanpintataso (kartta s. 31).

Röykkiökiveyksen ja humusläikkien alla 3. kerroksessa maaperä oli ruskeata soraa ja harvakseltaan sijaitsevia n. 10-20 cm:n läpimittaisia kiviä. Röykkiön keskiosassa n. 10 cm kiveyksen alla ja n. 50 cm röykkiön pinnasta laskien oli ruutujen 410/986-988 alueilla n. 1,3 x 0,8 m laajuinen ja 15-20 cm paksu punamultaläikkä (kartta s. 32 diapositiivit nro 5185-87). Punamultaläikästä n. 60 cm pohjoiseen ruudussa 410/988 oli n. 20 x 40 cm laaja nokimaaläikkä. Punamultaläikän alapuolella maaperä oli koskematonta soraa. Röykkiön pohja tarkastettiin kauttaaltaan lapiolla. Pohjavaaitus otettiin tästä tasosta (kartta s. 29).

Röykkiön IX kaivausalueelta tulivat löydöt KM 21169:123-183. Ensimmäisen kerroksen löydöissä, 21169:123-132, oli 2 pyörökiveä sekä

kvartsi- ja porfyriitti-iskoksia. Toisesta kerroksesta tulivat löydöt 21169:133-157, 6 pyörökiveä ja 3 pyörökiven katkelmaa sekä porfyriitti- ja kvartsi-iskoksia. Kolmannesta kerroksesta tulivat löydöt 21169:158-183. Edellä mainitusta punamultaläikästä löytyi 2 palaa koristamatonta keramiikkaa, 21169:165, ja 2 pyörökiveä. Läikän tuntumasta, sen itä- ja kaakkoispuolelta löytyi kaksi kivi-esineen katkelmaa, 21169:163, 164. Läikän eteläreunasta löytyi edelleen hioinkiven kaksi yhteenkuuluvaa katkelmaa, 21169:167. Ruudusta 412/986 löytyi hiotun kiviesineen katkelma, 21169:170. Edelleen kerroksesta löytyi 3 pyörökiveä ja 6 katkelmaa sekä kvartsi- ja porfyriitti-iskoksia. Kaikkiaan röykkiön IX kaivausalueelta tuli 14 pyörökiveä ja 10 pyörökiven katkelmaa sekä kvartsi-iskoksia n. 330 g ja porfyriitti-iskoksia n. 4,9 kg.

Röykkiö X

Röykkiö X sijaitsi n. 30 m länteen röykkiöstä VIII (kartta s. 20). Röykkiö oli pohjamuodoltaan soikea ja kooltaan n. 5 x 4 m. Kaivausalueeksi määrättiin ruudut 382-388/996-1000 sekä osaruudut 384-389/1000-1001, yhteensä 53 m² (kartta s. 34). Pintavaaituksen jälkeen (kartta s. 34) vedettiin röykkiön yli ristikkäin linjat A-B, 386,5/1000,5-995 sekä C-D, 383-389,5/998. Linjat vaaittiin 25 cm:n välein (kartta s. 35). Profiili piirrettiin linjan C-D kohdalta (kartta s. 37).

Röykkiön itäosassa oli muutamia suurehkoja, poikkileikkaukseltaan n. 40 cm olevia kiviä, joiden ympärille oli kasattu kiveys n. 10-20 cm läpimitaltaan olevista kivistä, joita yleensä oli kahdessa kerroksessa. Kiveys ei ollut yhtenäinen. Ruutujen 384/998-1000 alueella oli n. 1 x 1 metrin alue, jossa kiveystä ei ollut lainkaan. Kivikerrosten välissä ja kivien lomassa oli soraa (kartta s. 36, kuvataulu s. 55, kuva 8, diapositiivi nro 5188). Kiveyksen alla oli koskematon maa.

Röykkiön kaivausalueelta löytyi kaksi pyörökiveä, ensimmäisestä kerroksesta ruudusta 388/1000, 21169:189, ja toisesta kerroksesta ruudusta 382/998, 21169:195. Lisäksi löytyi kvartsi- ja porfyriitti-iskoksia. Kaivauslöydöt KM 21169:184-199.

Röykkiö XI

Röykkiö XI sijaitsi n. 40 m länteen röykkiöstä VIII (kartta s. 20). Röykkiö oli pohjamuodoltaan pyöreähkö ja kooltaan n. 6 x 5 m. Kaivausalueeksi määrättiin ruudut 368-372/1000-1004, 370-372/1006 sekä puoliruudut 370-372/997-998 ja 374-375/1000-1006, yhteensä 56 m² (kartta s. 38). Pintavaaituksen jälkeen (kartta s. 38) vedettiin röykkiön yli ristikkäin linjat A-B, 369-375/1002, ja C-D, 372/998-1004. Linjat vaaittiin 25 cm:n välein (kartta s. 39). Profiili on piirretty linjan A-B kohdalta (kartta s. 41).

Röykkiössä kiveys oli kahdessa kerroksessa. Molemmissa kerroksissa kivet olivat läpimitaltaan n. 20-40 cm. Kerrosten välissä ja kivien lomassa oli soraa. Kiveys ei ollut yhtenäinen. Röykkiön eteläpuoliskossa ja keskiosassa olleet kivettömät alueet olivat kooltaan n. 2 x 1 m ja 1 x 0,5 m (kartta s. 40, kuvataulu s. 55, kuva 9, diapositiivi nro 5189). Röykkiökiveyksen alla oli koskematon maa.

Röykkiön kaivausalueelta tulivat löydöt KM 21169:200-214. Ensimmäisestä kerroksesta löytyi pyörökivi ruudusta 372/1002. Toisesta kerroksesta tuli 5 pyörökiveä ruuduista 370/1000, 372/1000, 370/1002 ja 372/1002. Viimeksimainitusta ruudusta löytyi myös hioinlaa'an katkelma, 21169:211. Lisäksi röykkiöstä löytyi kvartsi- ja porfyriitti-iskoksia.

Röykkiö XII

Röykkiö XII sijaitsi tilustien vieressä n. 60 m länteen röykkiöstä VIII. Röykkiö oli pohjamuodoltaan epämääräinen ja kooltaan n. 4 x 3 m.

Kaivausalue käsitti ruudut 366-371/1013-1018. Pintavaaituksen jälkeen (kartta s. 45) vedettiin röykkiön yli ristikkäin linjat A-B, 366-371/1016, ja C-D, 368/1013-1018. Linjat vaaittiin 25 cm:n välein (kartta s. 43). Profiili on piirretty linjan A-B kohdalta (kartta s. 45).

Röykkiökiveys sijaitsi varsinaisesti ruuduissa 368/1016-1018, joissa kiveys oli kahdessa kerroksessa. Kerroksissa kivet olivat kooltaan n. 20-40 cm (kartta s. 44, kuvataulu s. 55, kuva 10). Kerrosten välissä ja kivien lomassa oli soraa. Kivikerrosten alla oli koskematon sora.

Röykkiön kaivausalueelta tulivat löydöt KM 21169:215-220. Toisesta kerroksesta ruudusta 368/1016 löytyi pieni kourutaltilta, 21169:215. Samasta ruudusta tuli lisäksi 2 pyörökiveä ja kvartsi- ja porfyriitti-iskoksia. Ruudusta 366/1018 löytyi 1 pyörökivi.

On ilmeistä, että viereistä tilustietä tehtäessä röykkiötä oli hajoitettu, sillä varsinaisen kiveyksen ympärillä oli lukuisesti irtonaisia kiviä, jotka lienevät kuuluneet alunperin röykkiöön.

Röykkiö XIII

Röykkiö XIII sijaitsi tilustien vieressä n. 60 m röykkiöstä VIII länteen (kartta s. 20). Röykkiö oli pohjamuodoltaan soikea ja kooltaan n. 3 x 2 m. Pintavaaituksen jälkeen (kartta s. 46) vedettiin röykkiön yli ristikkäin linjat A-B, 352-358/1006, ja C-D, 355/1004-1009. Linjat vaaittiin 25 cm:n välein (kartta s. 47). Profiili on piirretty linjan A-B kohdalta (kartta s. 49).

Kaivausalue käsitti ruudut 352-356/1006-1008 sekä puoliruudut 353-357/1010-1011. Röykkiön varsinainen kiveys oli ruuduissa 354/1006-1008, jossa puolenkymmenen, läpimitaltaan liki metrin suuruisen kiven ympärille oli ladottu kiveys kahteen kerrokseen. Ensimmäisessä kerroksessa kivet olivat läpimitaltaan n. 10-40 cm. Toisessa kerroksessa kivien määrä oli edellistä ker-

rosta vähäisempi. Kivikerrosten välissä ja kivien lomassa oli soraa. Varsinaisen kiveyksen ympärillä oli soramaassa joukko kiviä, jotka mahdollisesti alunperin olivat kuuluneet röykkiöön (kartta s. 48). Kiveyksen alla oli koskematon maa.

Röykkiön kaivausalueelta tulivat löydöt KM 21169:221-223. Kerroksesta 2 löytyi ruudusta 354/1008 pyörökivi ja ruudusta 354/1006 pyörökiven katkelma. Lisäksi röykkiön pohjaa tarkastettaessa löytyi pyörökivi ruudusta 352/1006.

Röykkiö XIV

Röykkiö XIV sijaitsi röykkiöalueen länsiosassa, n. 70 m röykkiöstä VIII länteen (kartta s. 20). Röykkiö oli kooltaan n. 3 x 5 m ja pohjamuodoltaan epämääräinen. Kaivausalue käsitti ruudut 342-346/1012-1016. Epämääräistä kiveystä oli varsinaisesti vain puoliympyrän muotoisella alueella ruuduissa 342-344/1012-1016, jossa läpimitaltaan 20-30 cm:n suuruisia kiviä oli yhdessä kerroksessa. Ruuduissa 344-346/1012-1016 oli luontainen sorakumpare, jonka päällä kiviä oli vain niukalti (kartta s. 50, kuvataulu s. 55, kuva 11, diaposiittiivi 5190). Röykkiön kaivausalueelta kiveyksen länsipuolelta löytyi yksi kvartsi-iskos, KM 21169:224, ruudusta 342/1016. Kiveyksen epämääräisyyden ja löytöjen niukkuuden perusteella on ilmeistä, että röykkiö XIV on luontainen kivikko.

Koekuopat

Röykkiöiden VIII - XIII ympärille kaivettiin 22 1 x 1 metrin suuruista koekuoppaa (kartta s. 20). Löytöjä tuli koekuopista 2, 3, 5, 7 - 10, 12 - 16 n. 5 - 20 cm:n syvyydeltä (KM 21169:225-239). Pääosa löydöistä oli porfyriitti-iskoksia. Koekuopista 3, 7, 9 ja 12 löytyi pyörökiviä tai niiden katkelmia ja kuopasta 10 hioinkivi. Maaperä koekuopissa oli karkeata moreenia. Näin ollen ei ole kyse asuinpaikkalöydöistä, vaan todennäköisesti löydöt liittyvät röykkiöihin.

Yhteenveto

Laitilan Kotjalan Nästinristin röykkiöalueen kaikki tunnetut röykkiöt on tutkittu. Merkittävimmät vuonna 1981 tutkituista röykkiöistä olivat VIII ja IX, joista paljastui punamultaläikkiä ja joista tuli valtaosa löydöistä. Sen sijaan muut v. 1981 tutkitut röykkiöt, säännöllisen pyöreätä röykkiötä X lukuunottamatta, osoittautuivat rakenteeltaan enemmän tai vähemmän epämääräisiksi. Myös löydöt näistä röykkiöistä olivat vähäisiä lukuunottamatta ehkä röykkiöstä XII löytynyttä pientä kourutaltoa. Kuitenkin on ilmeistä, että röykkiöt X-XIII olivat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Röykkiö XIV oli mitä todennäköisimmin luontainen kivikko. Röykkiöt jätettiin entistämättä maanomistajan ilmoituksen perusteella, jonka mukaan maa alueelta on tarkoitus myydä soraksi.

LUETTELO KARTOISTA

- s. 19 Kopio peruskartasta 1133 01 NÄSTI painettu
1968 Helsinki
- s. 20 Yleiskartta 1:500 Nästinristin röykkiöalueesta
- s. 21-22 Röykkiö VII, pinta- ja pohjavaaitus- sekä profii-
liavaaituskartta 1:50 A 2
- s. 23-24 Röykkiö VIII, kerroskartat 1:50 A 2, A 3
- s. 25 Röykkiö VIII, profiilikartta 1:20 A 2
- s. 26-28 Röykkiö VIII, erikoiskartat 1:20 A 2
- s. 29-30 Röykkiö IX, pinta- ja pohjavaaitus- sekä profiili-
vaaituskartta 1:50 A 3
- s. 31-32 Röykkiö IX, kerroskartat 1:20 ja 1:50 A 2, A 3
- s. 33 Röykkiö IX, profiilikartta 1:20 A 2
- s. 34-35 Röykkiö X, pinta- ja pohjavaaitus- sekä profiili-
vaaituskartat 1:50 A 3
- s. 36 Röykkiö X, kerroskartta 1:50 A 3
- s. 37 Röykkiö X, profiilikartta 1:20 A 3
- s. 38-39 Röykkiö XI, pinta- ja pohjavaaitus- sekä profii-
liavaaituskartat 1:50 A 3
- s. 40 Röykkiö XI, kerroskartta 1:50 A 3
- s. 41 Röykkiö XI, profiilikartta 1:20 A 3
- s. 42-43 Röykkiö XII, pinta- ja pohjavaaitus- sekä pro-
fiilivaaituskartat 1:50 A 4
- s. 44 Röykkiö XII, kerroskartta 1:50 A 4
- s. 45 Röykkiö XII, profiilikartta 1:20 A 3
- s. 46-47 Röykkiö XIII, pinta- ja pohjavaaitus- sekä pro-
fiilivaaituskartat 1:50 A 4

- s. 48 Røykkiö XIII, kerroskartta 1:50 A 4
- s. 49 Røykkiö XIII, profiilikartta 1:20 A 3
- s. 50 Røykkiö XIV, kerroskartta 1:50 A 4

LUETTELO NEGATIIVEISTA

53993	(k. 1)	röykkiö VIII, 1. krs., lounaissektori
53994	(k. 1)	röykkiö VIII, 1. krs., kaakkoissektori
53995	(k. 1)	röykkiö VIII, 1. krs., luoteissektori
53996	(k. 1)	röykkiö VIII, 1. krs., koillissektori
53997		röykkiö VIII, 2. krs., koillissektori
53998		röykkiö VIII, 2. krs., kaakkoissektori
53999		röykkiö VIII, 2. krs., lounaissektori
54000		röykkiö VIII, 3. krs., lounaissektori
54001		röykkiö VIII, 2. krs., luoteissektori
54002	(k. 2)	röykkiö VIII, 3. krs., luoteissektori
54003	(k. 2)	röykkiö VIII, 3. krs., koillissektori
54004		röykkiö VIII, 3. krs., kaakkoissektori
54005		röykkiö VIII, 3. krs., eteläpuoliskon kiveystä idästä
54006		röykkiö VIII, 4. krs., profiilia ja kiveystä, kuvattu kaakosta
54007		röykkiö VIII, 4. krs., kaakkoissektori
54008		röykkiö VIII, 4. krs., lounaissektori
54009	(k. 4)	röykkiö VIII, profiilin länsiosa, kuvattu etelästä
54010	(k. 5)	röykkiö VIII, profiilin keskiosa, kuvattu etelästä
54011	(k. 6)	röykkiö VIII, profiilin itäosa, kuvattu etelästä
54012	(k. 3)	röykkiö VIII, 4. krs., luoteissektori
54013	(k. 3)	röykkiö VIII, 4. krs., koillissektori
54014	(k. 7)	röykkiö IX, 1 krs., kaakkoissektori
54015	(k. 7)	röykkiö IX, 1. krs., lounaissektori

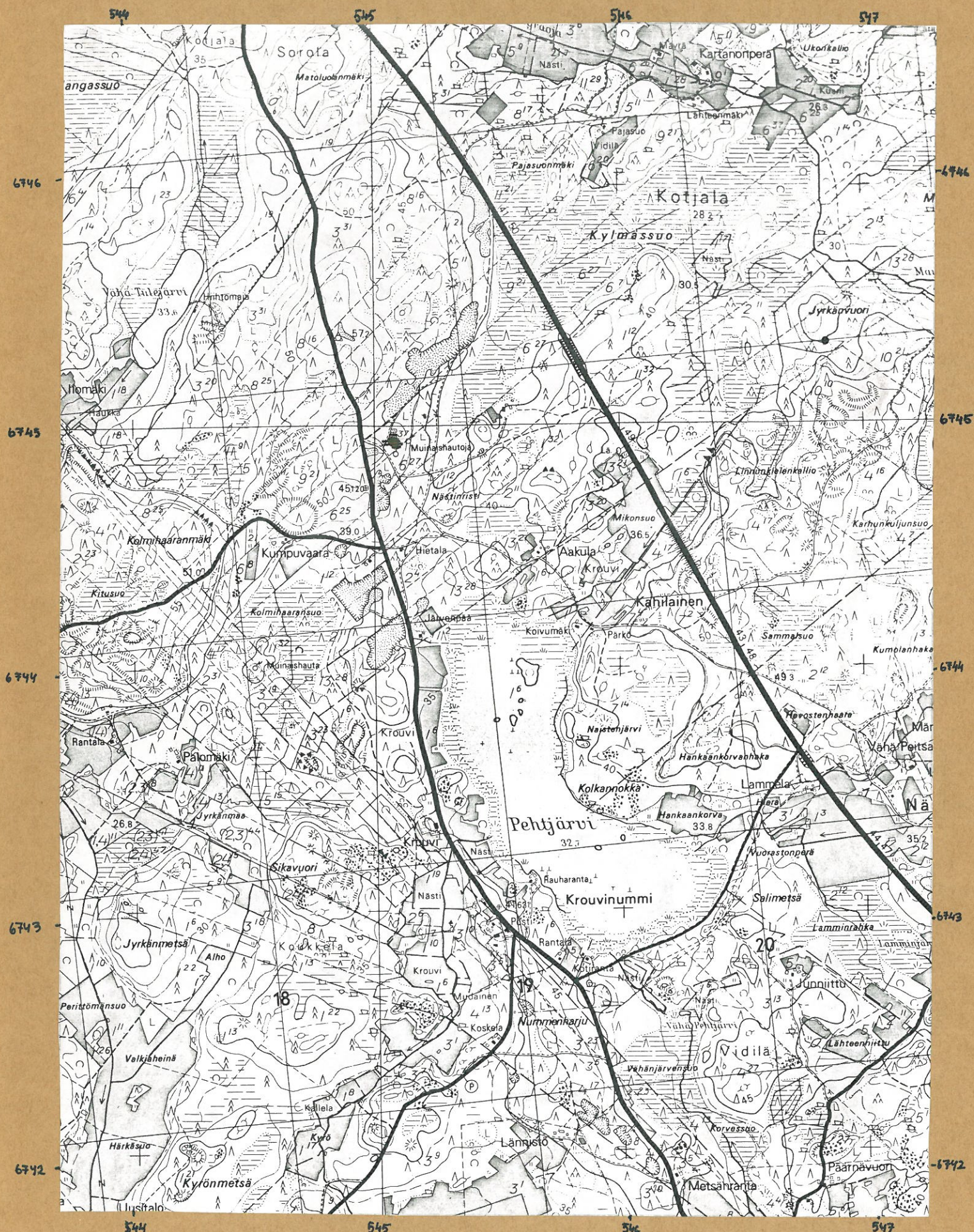
54016		röykkiö IX, 2. krs., lounaissektori
54017		röykkiö IX, 2. krs., kaakkoissektori
54018	(k. 7)	röykkiö IX, 1. krs., koillissektori
54019	(k. 7)	röykkiö IX, 1. krs., luoteissektori
54020	(k. 8)	röykkiö X, 1. krs.
54021		röykkiö IX, 2. krs., koillissektori
54022		röykkiö IX, 2. krs., luoteissektori
54023		röykkiö IX, 3. krs., luoteissektori
54024		röykkiö IX, 3. krs., koillissektori
54025	(k. 9)	röykkiö XI, 1. krs.
54026		röykkiö XI, 2. krs.
54027	(k. 10)	röykkiö XII, 1. krs.
54028		röykkiö XIII, 2. krs.
54029	(k. 11)	röykkiö XIV, 1. krs.
54030		röykkiö XIV, 2. krs.

LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA

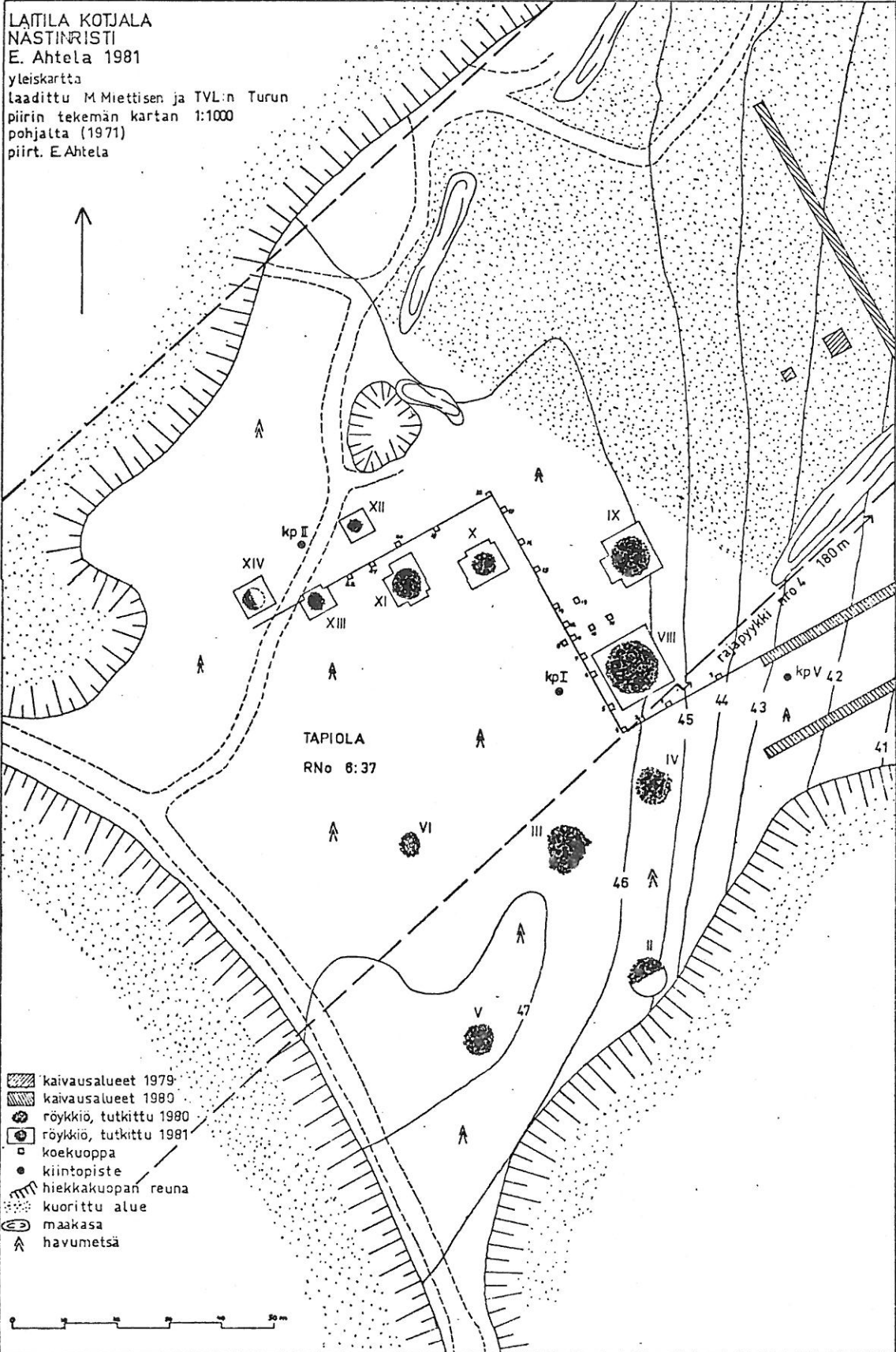
- 5170 rökkiö VIII ennen kaivausta, kuvattu idästä
- 5171 rökkiö VIII ennen kaivausta, kuvattu etelästä
- 5172 rökkiö IX ennen kaivausta kuvattu idästä
- 5173 rökkiö IX ennen kaivausta, kuvattu pohjoisesta
- 5174 rökkiö VIII, profiili, ruutu 398, kuvattu etelästä
- 5175 rökkiö VIII, profiili, ruutu 400, kuvattu etelästä
- 5176 rökkiö VIII, profiili, ruutu 402, kuvattu etelästä
- 5177 rökkiö VIII, profiili, ruutu 404, kuvattu etelästä
- 5178 rökkiö VIII, profiili, ruutu 406, kuvattu etelästä
- 5179 rökkiö VIII, profiili, kuvattu etelästä
- 5180 rökkiö VIII, 4. krs., punamulta-alue ruuduissa 400-404/
968-970
- 5181 rökkiö VIII, 4. krs., punamulta-alue, kuvattu idästä
- 5182 rökkiö VIII, 4. krs., punamulta-alue, kuvattu etelä-lounaasta
- 5183 rökkiö IX, 2. krs., kuvattu koillisesta
- 5184 rökkiö IX, profiili, kuvattu lounaasta
- 5185 rökkiö IX, 3. krs., punamulta-alue ruuduissa 410/986-988
- 5186 rökkiö IX, 3. krs., punamulta-alue, kuvattu etelästä
- 5187 rökkiö IX, 3. krs., punamulta-alue, kuvattu pohjoisesta
- 5188 rökkiö X, 1. krs., kuvattu koillisesta
- 5189 rökkiö XI, 1. krs., kuvattu kaakosta
- 5190 rökkiö XIV, 1. krs., kuvattu lännestä
- 5191 yleiskuva rökkiöstä XI, XII ja XIII pohjaan kaivettuna
- 5192 yleiskuva Laitilan Nästinrististä, kuvattu pohjois-
koillisesta

Kopio peruskartasta 1133 01 NÄSTI

p. 1968 Hki
1: 20 000

▲ KAINAUSALUEEN KOORDINAATIT
 x = 4493
 y = 4508

LAITILA KOTJALA

NÄSTINRISTI

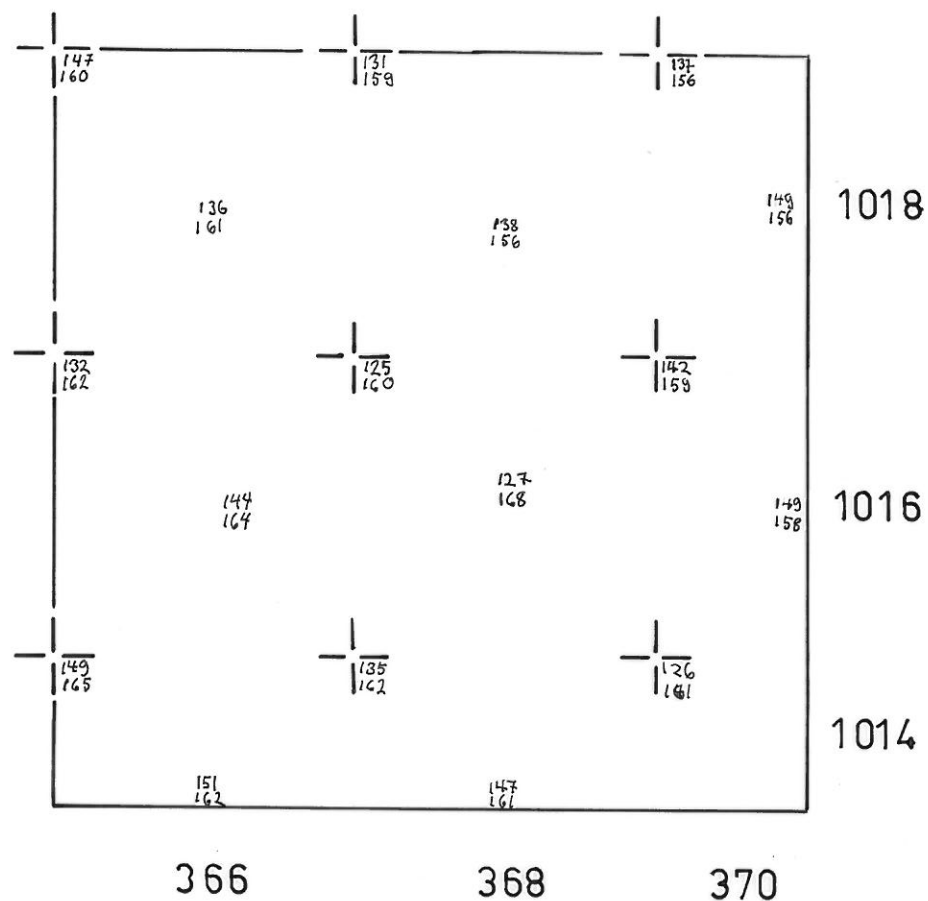
E. Ahtela 1981

röykkiö XII

pinta- ja pohjavaaituskartta

kp II = 115

piirt. M. Hakkarainen

LAITILA KOTJALA
NÄSTINRISTI

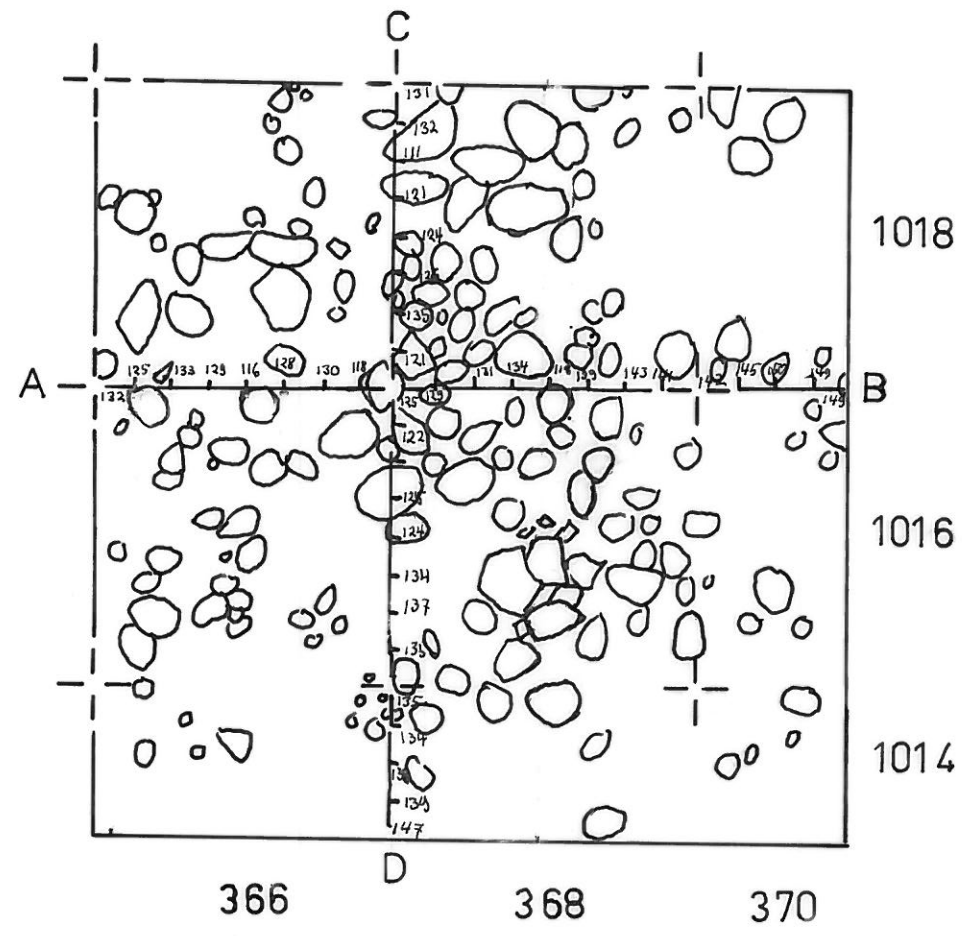
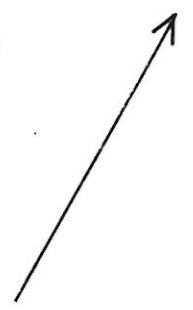
E. Ahtela 1981

röykkiö XII

profiilivaaituskartta

kpII=115

piirt. M Hakkarainen

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

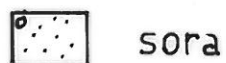
E.Ahtela 1981

röykkiö XII

1 ja 2 krs.

kpII=115

piirt. M.Hakkarainen

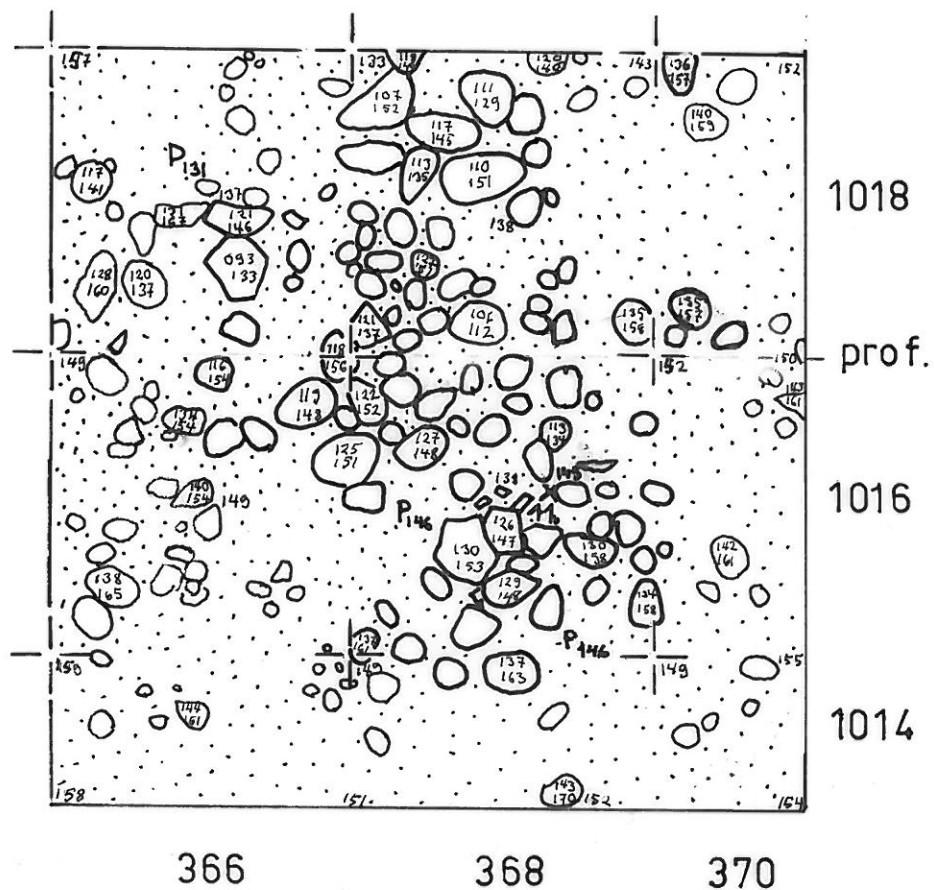
sora

kivi

P pyörökivi

X11. kourutalтта

LAITILA KOTJALA

NÄSTINRISTI

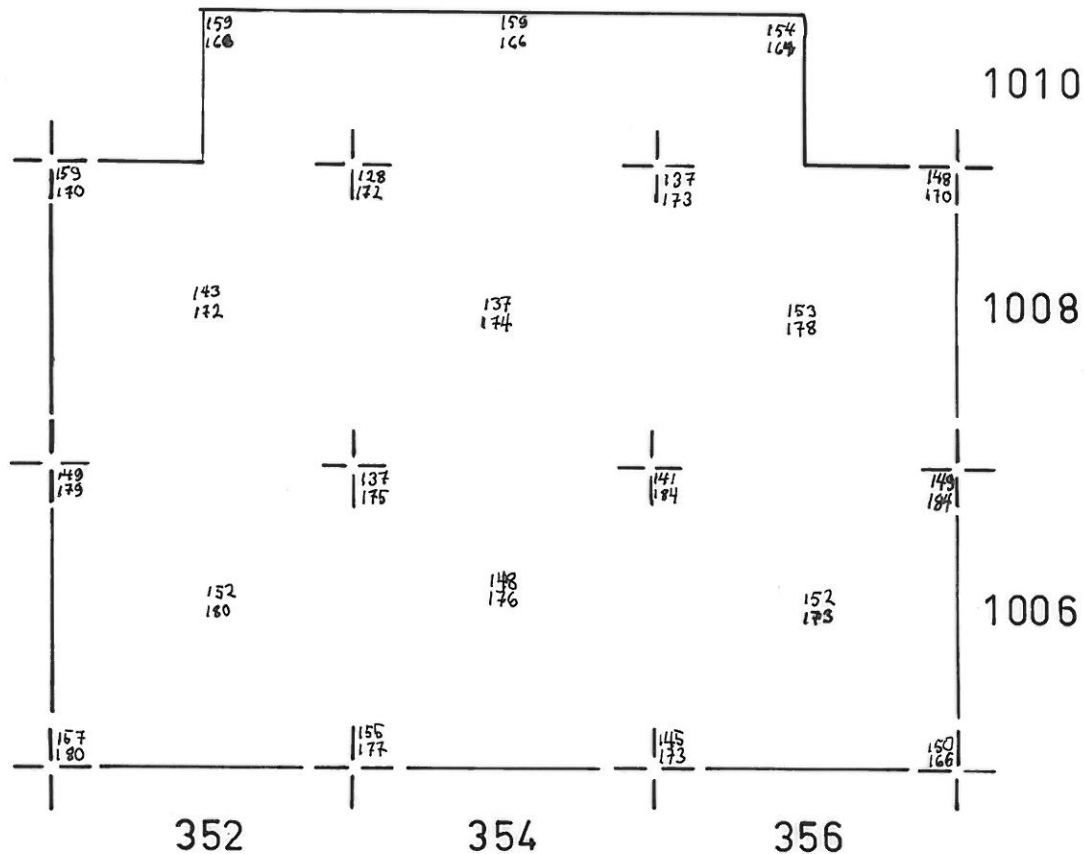
E. Ahtela 1981

röykkiö XIII

pinta- ja pohjavaaituskartta

kp II = 115

piirt. M. Hakkarainen

LAITILA KOTJALA

NÄSTINRISTI

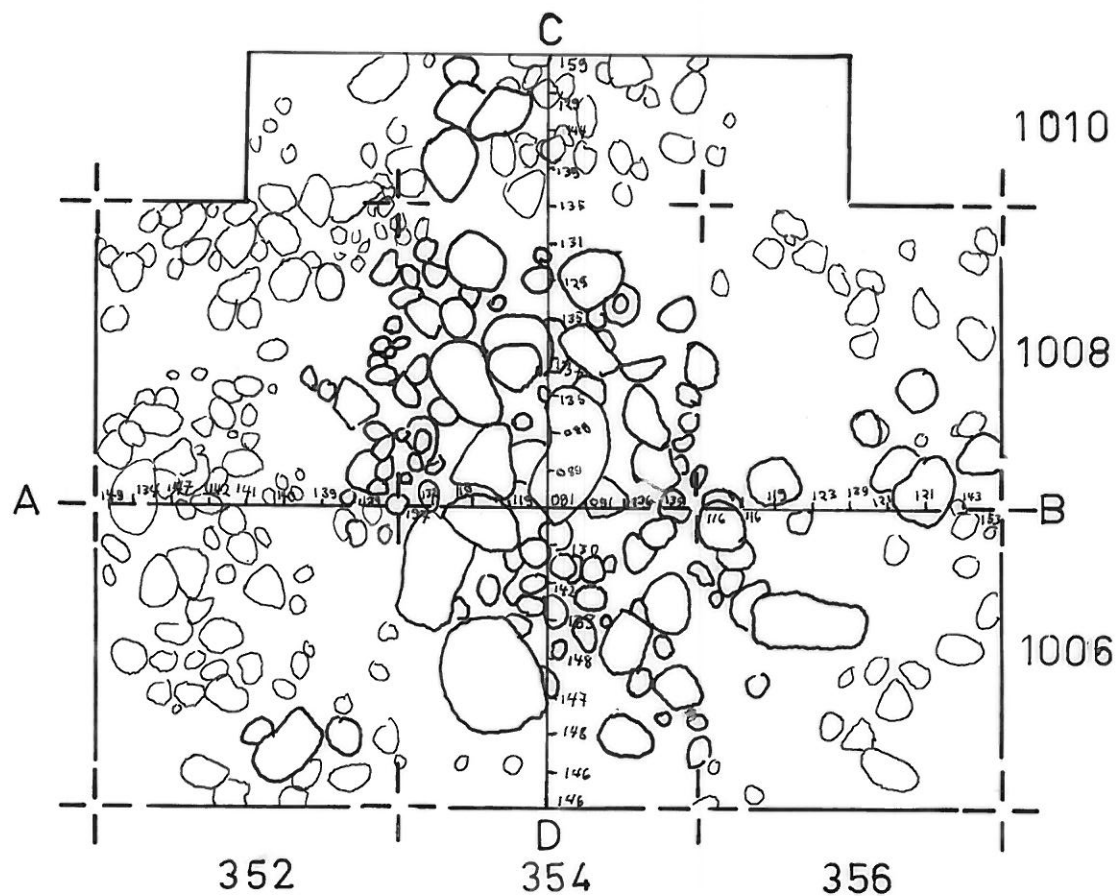
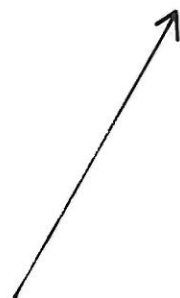
E. Ahtela 1981

röykkiö XIII

profiilivaaituskartta

kpII=115

piirt. M. Hakkarainen

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

E. Ahtela 1981

röykkiö XIII

1 ja 2 krs.

kpII=115

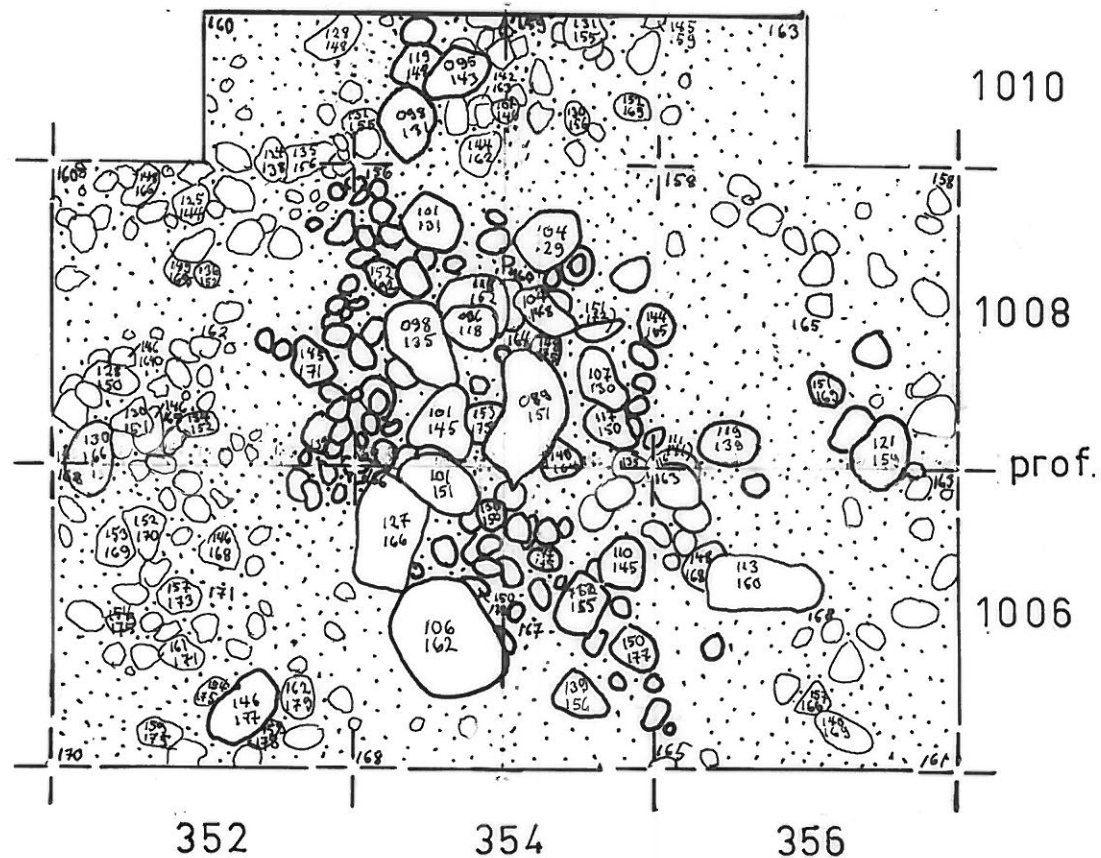
piirt. M. Hakkarainen

0 1m

 sora

 kivi

P pyörökivi

LAILILA KOTJALA

NÄSTINRISTI

E. Ahtela 1981

röykkiö XIV

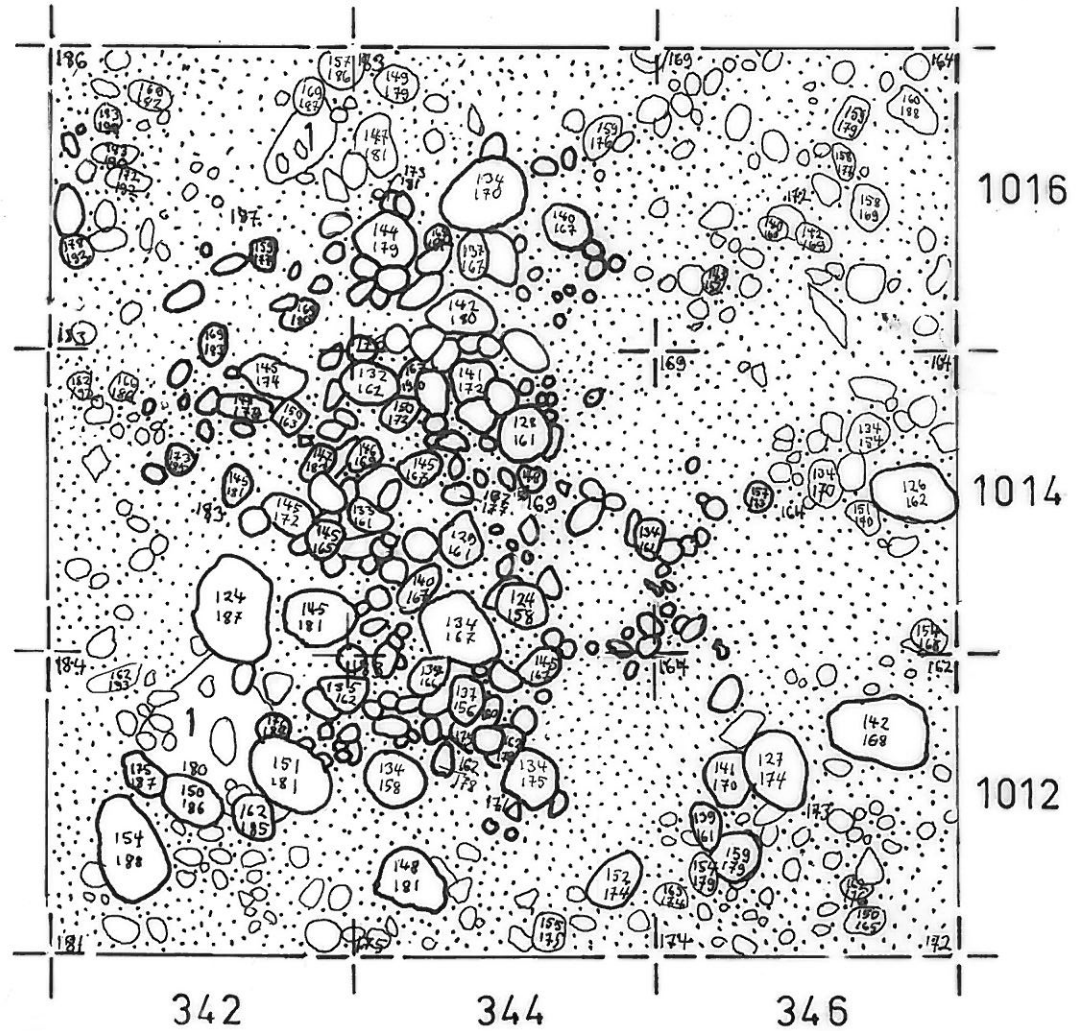
1 ja 2 krs.

kp II = 115

piirt. M. Hakkarainen

1 m

- sora
- humus
- kivi

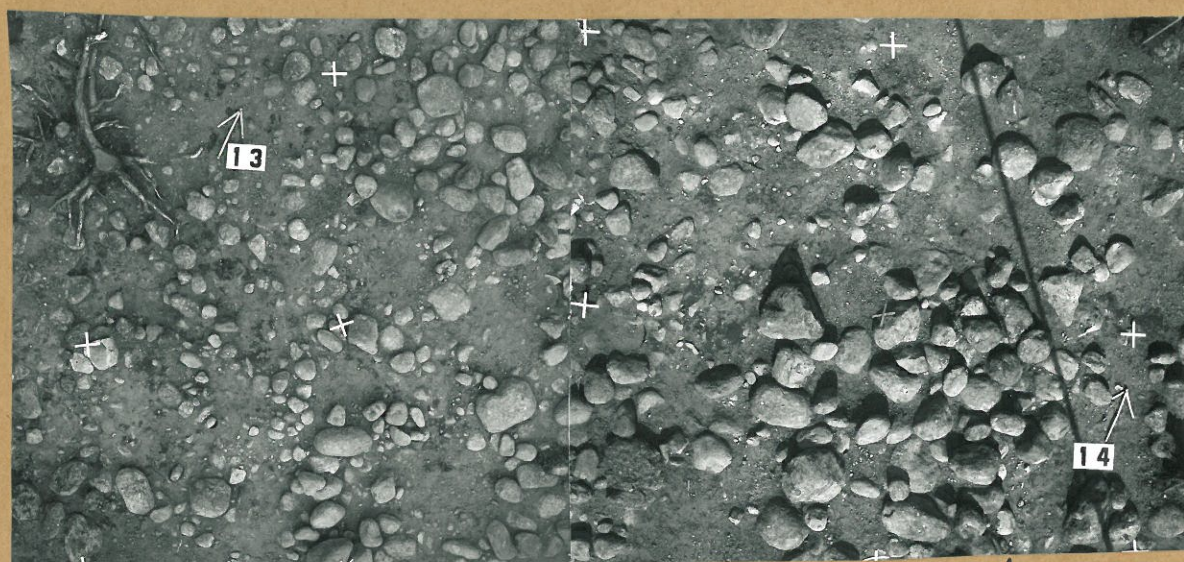

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

1. Röykkiö VIII, 1 kerros.

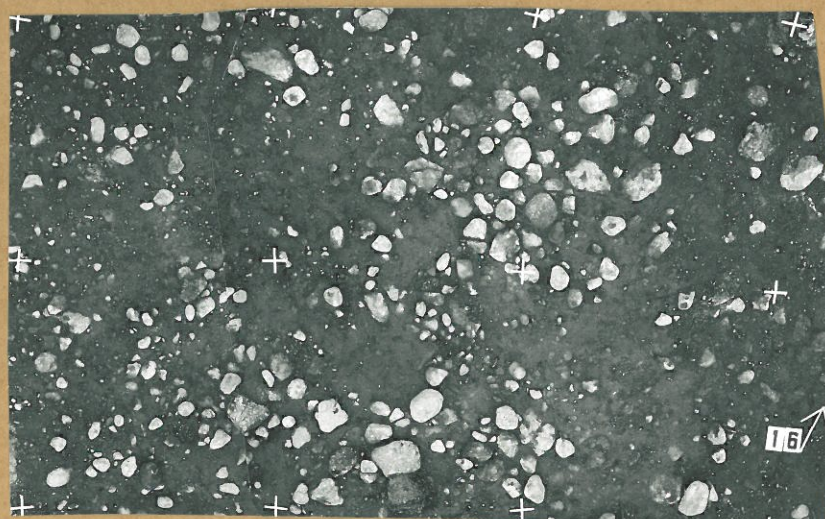
LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

↓ 54002

2. Röykeiö VIII, 3 bis, pohjoispuolisto,
nendut 368-370/398-404

↓ 54003

↓ 54012

3. Röykeiö VIII, 4 bis, pohjoispuolisto,
nendut 368-370/400-404

↓ 54013

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

‡ 54009

4. Röykkiö VIII, profiilin länsiosa, kuva otettu etelästä

‡ 54010

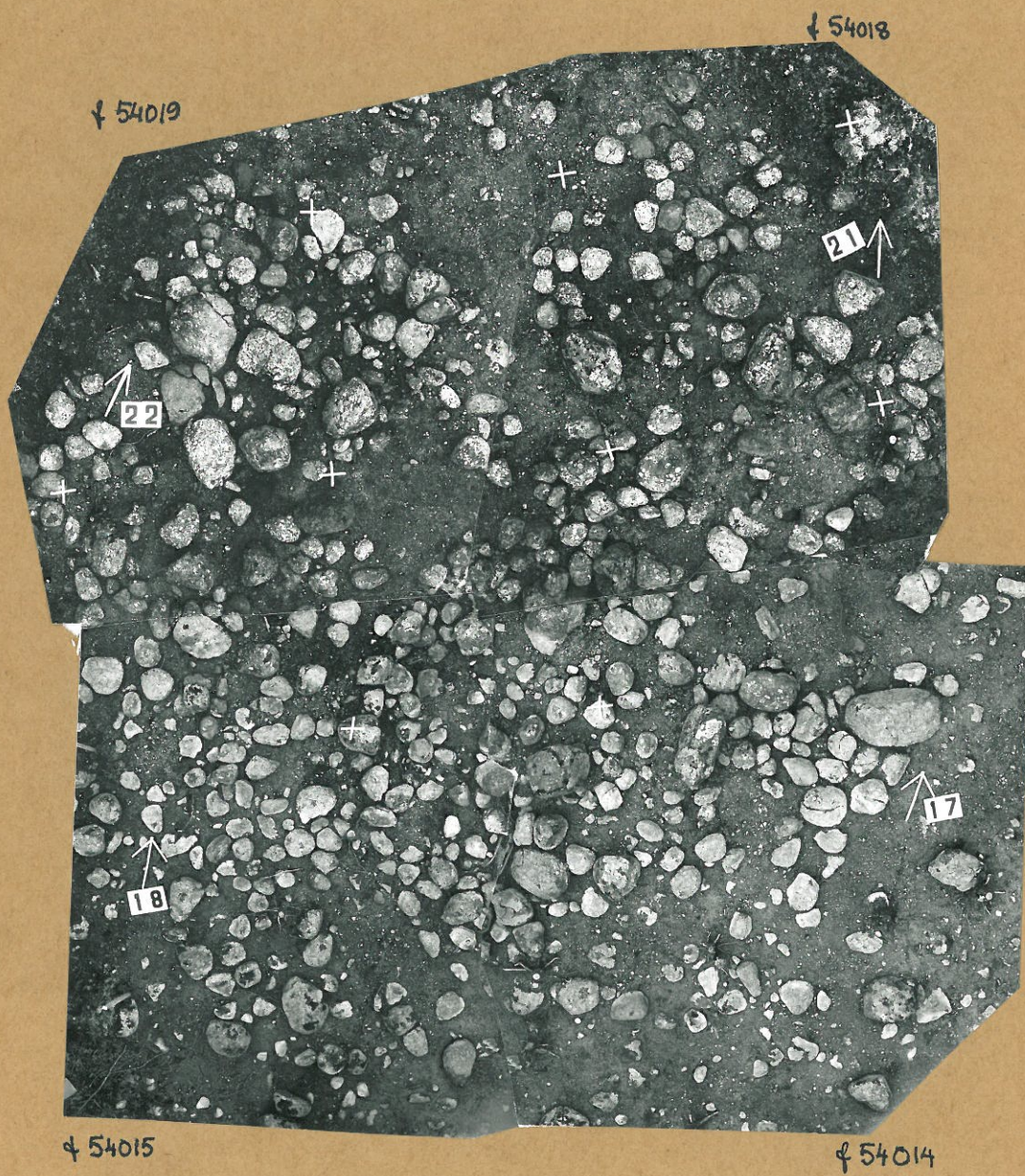
5. Röykkiö VIII, profiilin keskiosa, kuva otettu etelästä.

‡ 54011

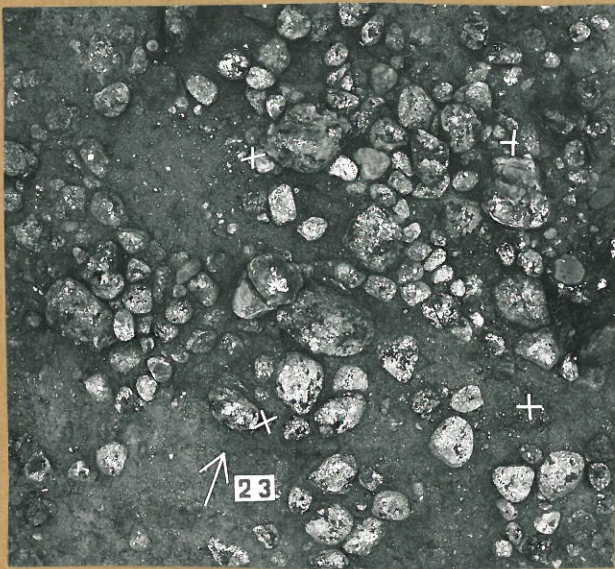
6. Röykkiö VIII, profiilin itäosa, kuva otettu etelästä

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

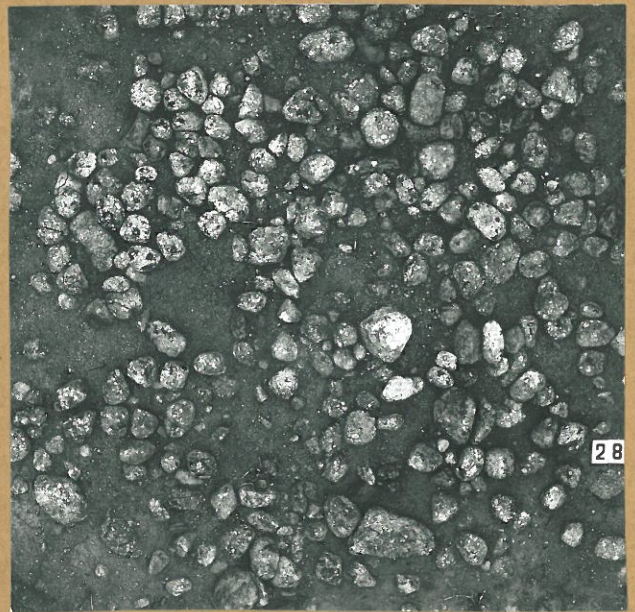
7. Rönkäniemi IX, 1 krs

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

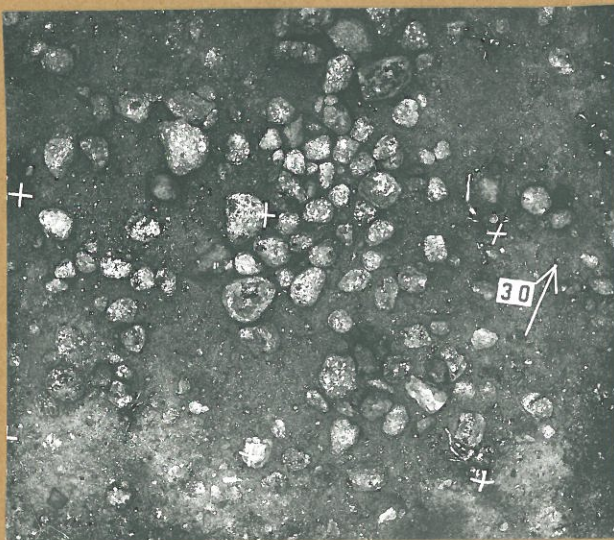
8 Röykeio X, 1 krs.

↓ 54020

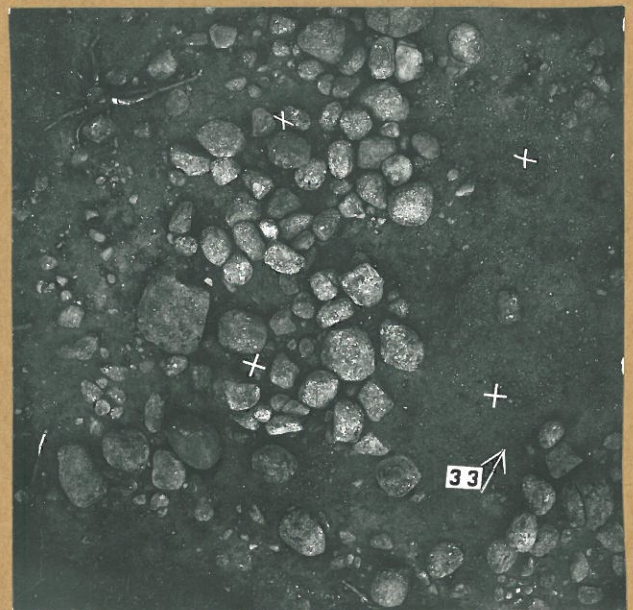
9 Röykeio XI, 1 krs.

↓ 54025

10 Röykeio XII, 1 krs.

↓ 54027

11 Röykeio XIV, 1 krs.

↓ 54029